

24 - 12 - 37

L'ESQUELLA

DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: ARAGÓ, 290 - TEL. 23994

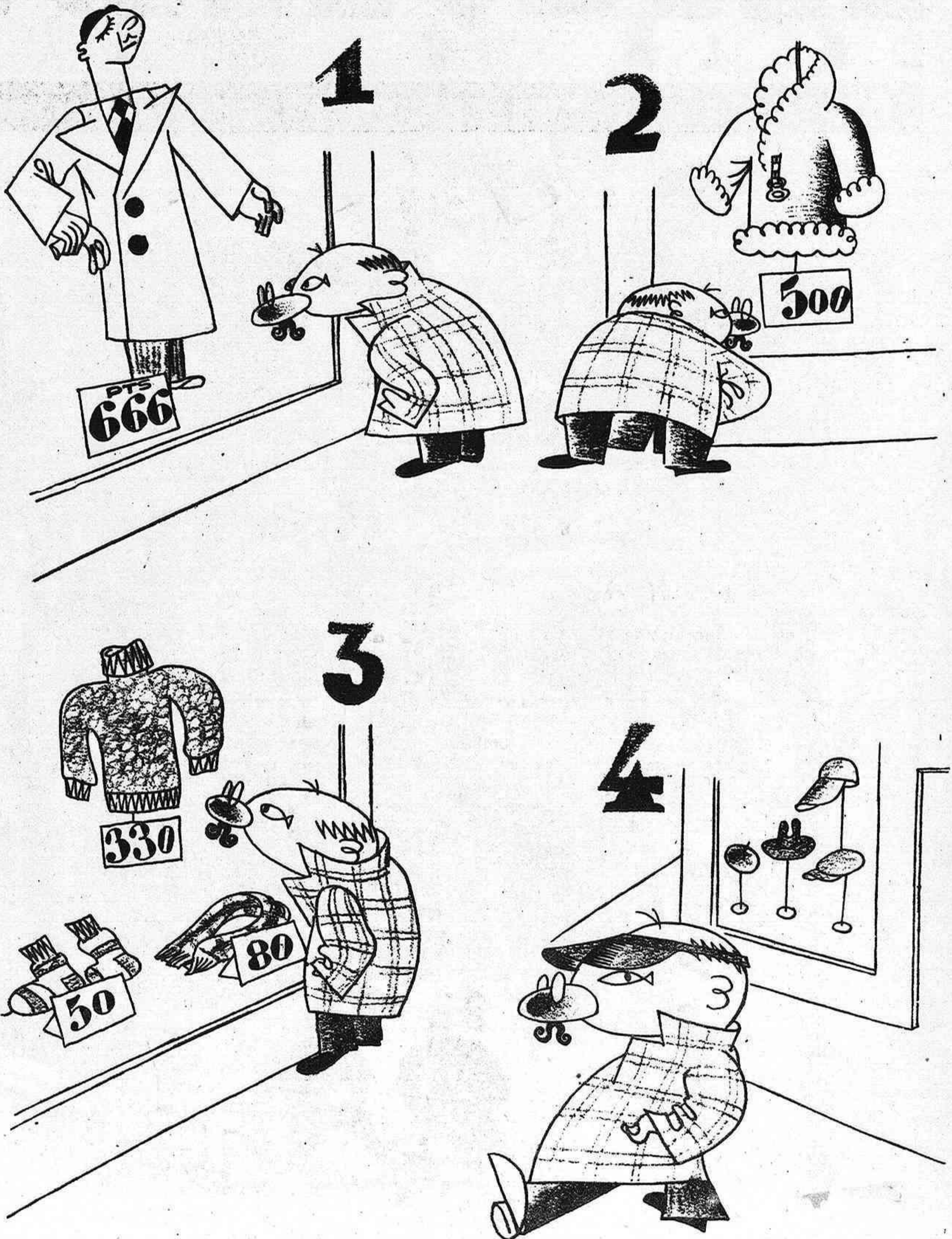
TRENTA CÈNTIMS

—Ara els de "L'Esquella" faran comèdia.
 —Quines ganes de fer riure!

Handwritten note: Barcelona

Un abric al front.

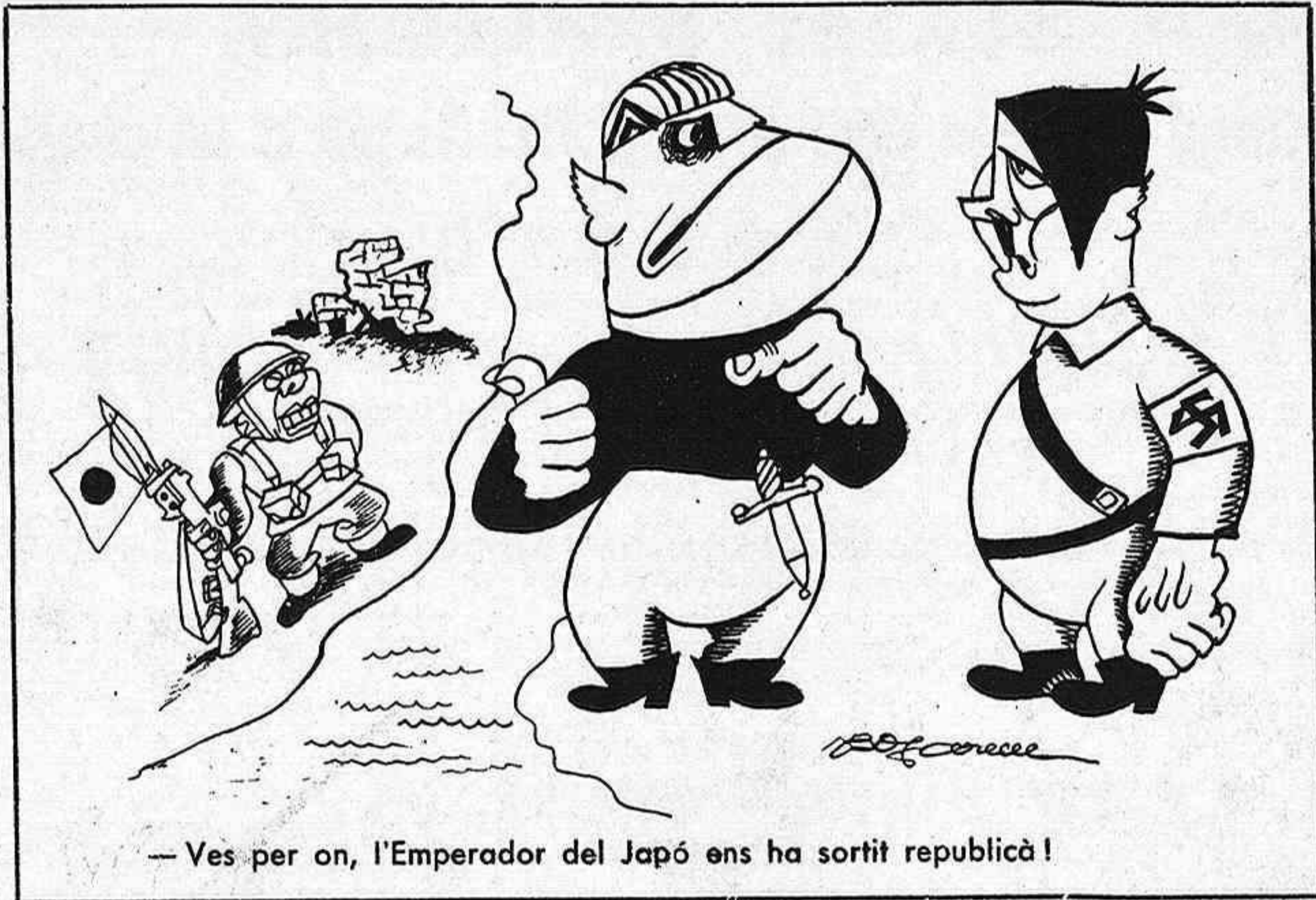
Manel Barceló

—Ara els de "l'esquella" fanan començen
—Quines ganes de fer tutes!

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

ANY, LXI

NUM. 3044

EDITORIAL

Ara sí que els agafarem vius!

Ara sí que han caigut els que estan ací i estan a l'altra banda. Aquells que són ací i tenen els comptes-corrents ací i mengen i veuen ací i pensen i somnien desperts i dormits que són allà, i quan es lleven amb aquesta idea peregrina al cap, fan cada dia una coseta, per petita que sigui, per aquesta idea que és la dels d'allà contra la dels d'ací.

Ara ha estat creat un Consell Nacional per la seguretat de l'Estat i la persecució dels seus enemics.

Els enemics de l'Estat republicà lleial d'aquesta banda ja no podran ésser enemics de l'Estat republicà d'aquesta banda amb aquella difícil facilitat amb què ho feien abans.

Abans era més fàcil ésser enemic de

l'Estat republicà a aquesta banda que a l'altra, i la cosa és fàcil de comprendre, puix que ací combatíem i combatíem amb totes les armes i tots els entusiasmes als feixistes que teníem al davant i no ens cuidàvem gaire dels que teníem al darrera.

Ara, però, anirem amb especial cura al darrera dels enemics del darrera, per tal de veure si els agafem vius.

Aquest Consell Nacional es reunirà cada dia i cada hora i cada minut i cada segon i treballarà més, si és possible, a favor de l'Estat que els estajanovistes que treballen en contra i encara fan hores extraordinàries.

Ara segurament els guanyarem per la mà i els agafarem vius, i fins i tot és presumible que un cop

els posem la mà a sobre no els deixarem anar com fins ara amb aquella felicitat que per a ells semblava una mena de regregraciament, en comptes de càstig.

Ara les coses aniran d'altra manera i els feixistes d'aquesta banda aniran de bòlit o no aniran enlloc.

Es a dir, que hauran de restar passius o «durmientes», si nosaltres sabem espavilar aquest Consell i fer almenys, si no és demanar massa, que ésser feixista a Barcelona, Madrid, València o Múrcia, sigui almenys tan difícil, exposat i mal mirat, com ésser republicà o federal de tota la vida a Lugo, Orense i Pontevedra, posem per cas.

Som-hi?

Apa, a veure si els agafem vius!

Diumenge vinent a les deu del matí, al TEATRE BARCELONA

Ningú no té la cara prou gruixuda per a no anar-hi

COLOFO

*HEM DIT COLOFO de la calorosa campanya a favor de
la derrota del FRED*

Honorables camarades: escolteu la tendrívola veu de la cançoneta:

*Festival sublim
molt millor que el pa.
Fóra tot un crim
deixar-hi d'anar.*

Oidà!

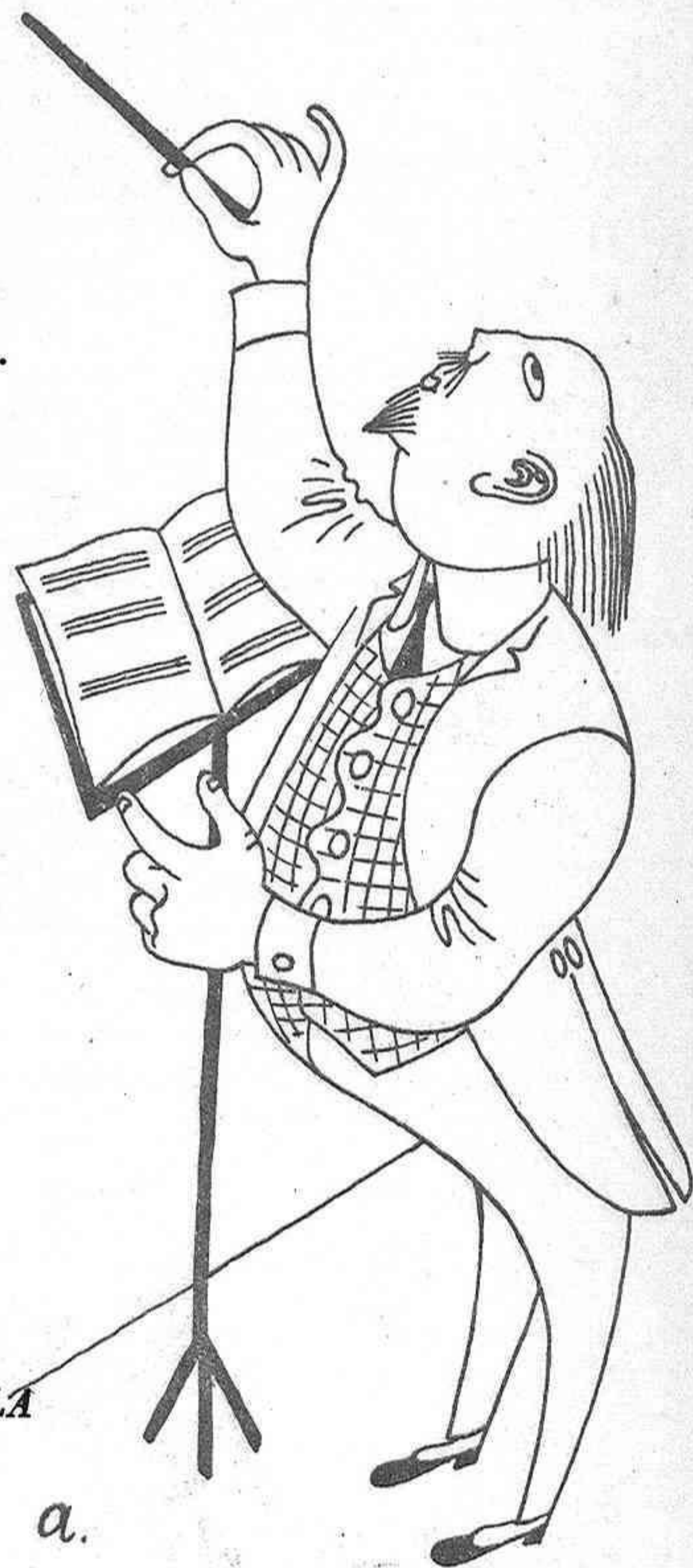
*Pere, Lola o Quim
L'ESQUELLA et convida.
Ai que si no hi vas
te'n penediràs
tota o mita vida.*

Ai las!

*Comèdies d'humor
i de circumstàncies
—follies d'amor,
i faccioses ànsies.
Danses i cançons
i frivolitat!
I en el fons del fons
sentiments pregons:
SOLIDARITAT
amb el brau soldat
que lluita en els Fronts!!*

Tornada

*Que aquest festival
dels nois de L'ESQUELLA
brilli com l'estrella
del nostre nadal.*

a.

El Tresorer

El secret de la temporada que es vol fer al Liceu

Revelacions de Jaume Planes, el dels "discos vividores"

Els barcelonins aficionats a la música estan d'enhorabona. Sembla que és imminent l'obertura del Gran Teatre del Liceu, ex-Teatre Nacional de Catalunya. Hom hi prepara una campanya d'òpera que serà el «broche de ore» posat a la temporada dels manubris, dels xilofons i d'altres instruments de música més o menys barata i «callejera».

Basterà dir que l'animador d'aquesta temporada operística del Liceu és el nostre simpàtic amic Jaume Planes. Qui no coneix el Planes i els seus discos vivents? Qui no els ha vist en aquelles paròdies d'òpera italiana, on diuen: «Saluti i força al canuti», «Tu, ma queras»? i altres fineses per l'estil?

Era una veritable llàstima que aquesta brillant actuació operística de Jaume Planes and Co., es perdés en els escenaris de barriada i en els envelats de festa major. Ara, el simpàtic Planes ha demanat el Liceu; hom li ha concedit, i en Planes i l'hom es preparen a obrir-lo per any nou.

I com que les coses es fan seriosament —vivim o no vivim en temps de guerra?—, vindran artistes estrangers, de **primissimo cartello**, a reforçar l'actuació dels artistes de casa. Hi ha descregut —ah, inevitables descregut!— que no creuen que en aquestes circumstàncies hi hagi qui tingui humor i divises per a contractar cantants estrangers. Però, això és no conèixer els animadors de la temporada del Liceu.

De moment, un dels col·laboradors d'en Planes, el cambrer Gaiolà, ha sortit ja

cap als centres artístics de l'estranger a escripturar artistes. Ens portarà els més grans especialistes del pinyol. Si Jehovà vol, farem cada «Aida», cada «Àfrica» i cada «Tosca», que valdrà un credo laic. Si amb aquest devessall de música italiana. Mussolini no ens oqafa simpatia, serà que és un desagratit.

No hi falten, però, les males llengües que critiquen els sacrificis que fa en Planes per a mantenir la fama musical de Barcelona. Diuen si no valdria més destinar els milers de pessetes que costarà la temporada del Liceu a atencions més urgents. Dir això, és pensar amb els peus. En Planes ens ha revelat a nosaltres el secret de la seva temporada.

—Què hi falta a Barcelona? —ens ha

No ens ha quedat més remei que felicitar en Planes. I córrer cap a casa a treure de l'armari l'smoking, i posar-lo a la fresca per a treure-li l'olor de naftalina.

Anirem al Liceu, i de vint-i-un botó. Nosaltres també sabem sacrificar-nos!

Al Teatre Català de la Comèdia triomfen els joves

Aquest és l'any de les revelacions artístiques.

Els Premis literaris de la Generalitat ens han reevlat a Ferran de Pol, un escriptor joveníssim que ningú no coneixia.

La temporada del Teatre Català de la Comèdia, tot just començada, ens ha revelat

ja dos noms nous de trinca. Un autor, anomenat Angel Guimerà, i un actor, anomenat Enric Borràs.

Es tracta de dos xicots joves, que comencen, però que de cop i volta han escalat ja els cims de la glòria. Angel Guimerà demostra unes grans aptituds per a la tragèdia. Se li nota també unes certes disposicions per a la poesia.

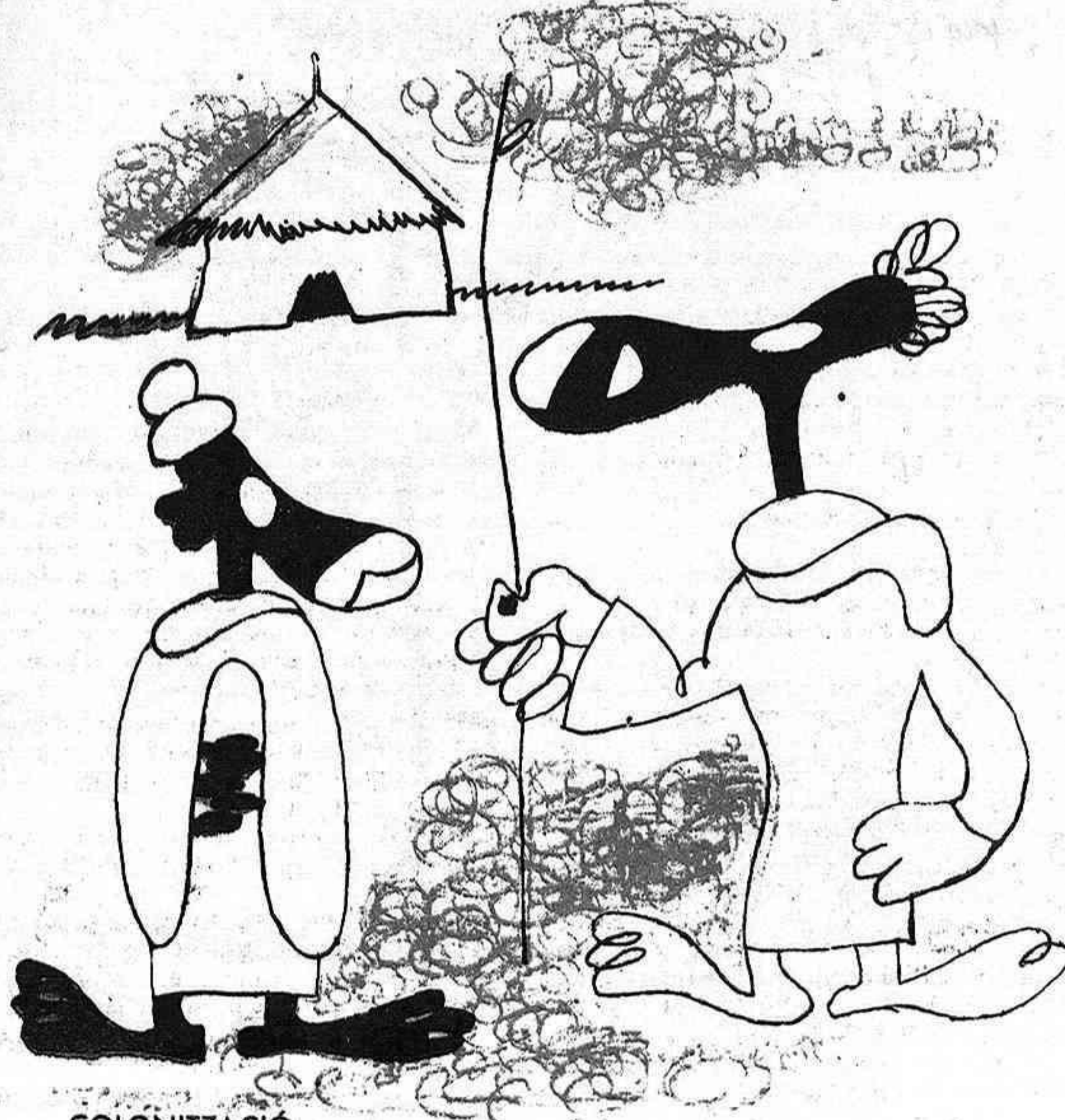
En quant a l'actor Enric Borràs, es tracta d'un cas de precocitat. Malgrat la seva tendra edat, ja el caracteritza un gran aplom, i la tranquil·litat amb què es belluga dalt de les taules. Sense por d'equivocar-nos, li augurem una llarga i brillant carrera artística.

La temporada aquesta del Teatre Català de la Comèdia, pel que sabem, serà fèrtil en revelacions d'aquestes. La direcció compta amb autors, del tot inèdits, que sorprendran al públic. Un d'ells, es diu Pitarrà, o quelcom per l'estil. Un altre, Rodrenyo. Un altre, ja una mica més madur, per bé que també inèdit, Segarra.

Felicitem de tot cor el delegat de la Generalitat al Teatre Català de la Comèdia, el venerable Joan Cumelles, per la protecció que dispensa als joves i per l'entusiasme que posa en la renovació de l'escena palral.

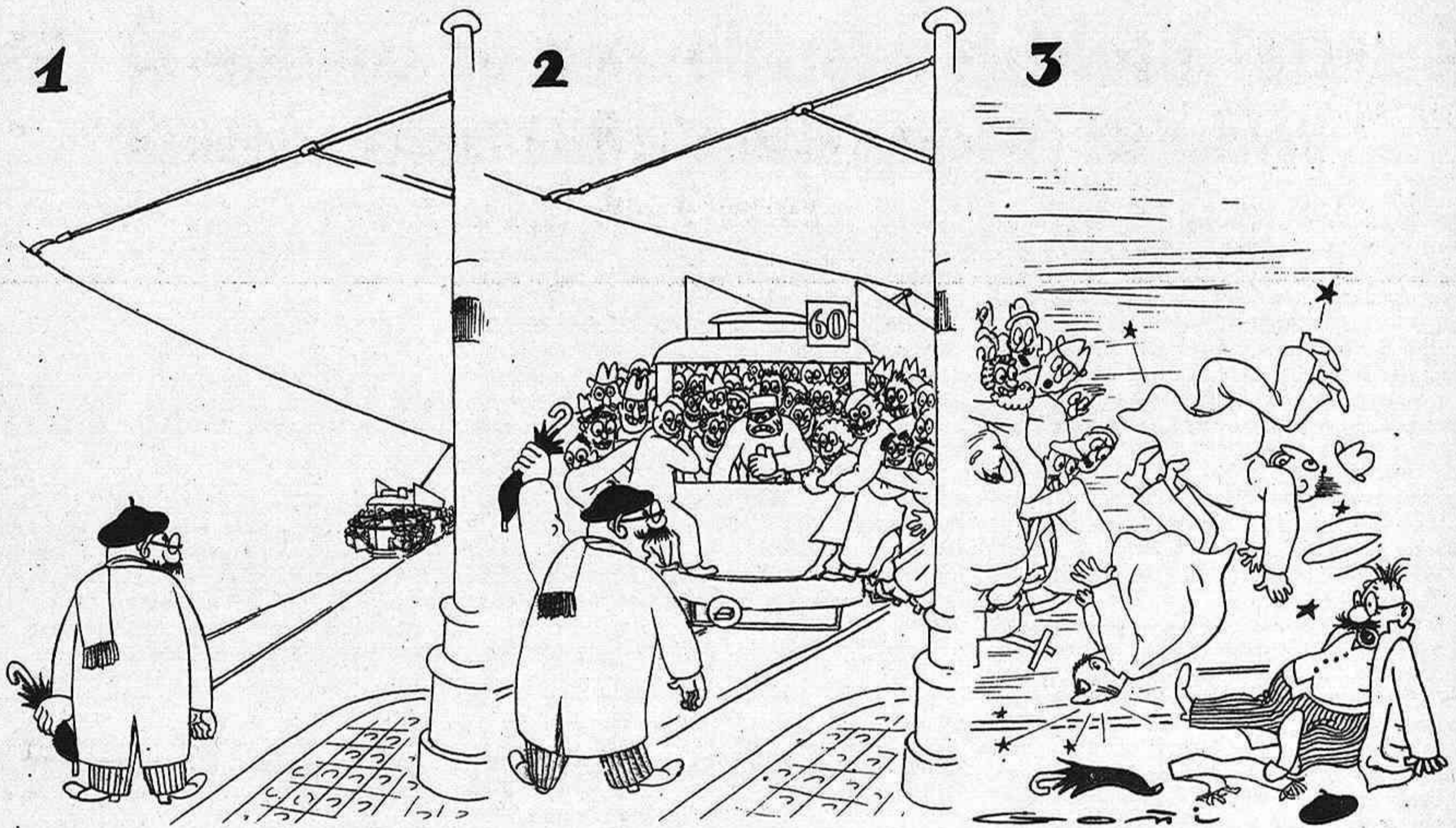
Activitat constructiva

Acabem de saber que el Sindicato de la Construcción, per tal de demostrar que no és refractari a les obres d'art, tenint en compte que l'arquitecte Gaudí, en la seva joventut, havia estat de «Los de Ayer», ha nomenat un paleta de plantilla perquè es dediqui a acabar la Sagrada Família, que serà destinada a Ateneo Astronómico Comas y Solà. Ens afanyem a donar la notícia per no fer tard, no ens trobéssim que l'Ateneo ja estigués acabat.

COLONITZACIÓ

— La religió copta, per Mussolini ja no coptal

— Pare, pare!

No era el seu pare.

Només la mútua comprensió pot resoldre el problema dels cinc cèntims en els tramvies

Els nostres lectors també tenen un cert dret a opinar

Senyor director i camarada tu:

En la impossibilitat d'agafar el tramvia per anar a treballar, ja feia uns dies que me'n tornava a casa, quan en arribar el dissabte i, per tant, no poder deixar d'acudir-hi, vaig decidir anar-hi, anant, és clar, en direcció contrària a la que m'havia de portar al despatx per veure de trobar una parada practicable.

Però el cas és que, de parada en parada vaig arribar al final del trajecte Bonanova (jo visc al Passeig de Gràcia i treballa al Paral·lel) sense poder pujar en cap i, en arribar a la Bonanova, quan esperava que el tramvia es buidés, vaig veure que girava el trolley i, un cop els de l'estrep hagueren entrat a dins i els de dins sortit a l'estrep, el tramvia reemprenia la marxa sense esperar ningú.

Encara que estava molt cansat, aprofitant el canvi, vaig poder infiltrar-me i quedar arrambat en un recó de plataforma, ja que el mig era buid, i a tota marxa, vàrem baixar cap a Barcelona, fins arribar al Paral·lel. Però allí no vaig poder baixar i em vaig passar tot el dia en el tramvia sense poder anar a cobrar la setmanada.

Ara bé; si a això s'hagués reduït la meua aventura, tot hauria tingut remei, perquè l'endemà era diumenge. Però quan em van venir a cobrar, recordo, perquè tinc un

cap com un bombo, i ja veurà, senyor director per què, que sobraven cinc cèntims que el cobrador m'havia de tornar, però no els tenia. Com ho farem, com no ho farem, em diu si tinc un bitllet de dos rals i l'hi dono. Aleshores ell que sí, que em torna dos tiquets de ral i em diu:

—Ara només li dec cinc cèntims; en té deu?

Butxaquejo i els trobo.

—Sí; teniu.

I me'n torna cinc, i diu: ara li'n dec només cinc; té un bitllet de deu rals?

No el tenia; era de vint-i-cinc pessetes, i li ho dic.

—No s'apuri, que em contesta. Mai no ens hem d'enfadar. Tingui, que em fa, ací té deu pessetes. Són deu pessetes, no? Després, ací hi ha deu tiquets de ral. Són deu pessetes i deu rals. Ací té deu cèntims: deu pessetes, deu rals i deu cèntims; ací té sis tiquets de quinze, que fan deu pessetes, deu rals, deu cèntims, i noranta cèntims, que fan tretze cinquanta. Ara tingui un bitllet de sis rals, que són tretze cinquanta i sis rals, més un bitllet de cinc pessetes, que són vint pessetes. Ja veurà ara que anirem bé. Ara un bitllet de dos rals; ara dos de pessetes, total vint-i-cinc justes, i només li dec cinc cèntims. No els té? Si jo li'ls he donat!

—Però tu vós els que me'ls deveu a mi i no pas a vós.

—Ai, sí; perdoni. I no s'enfadi. Té un bitllet de quinze?

—Sí.

I jo l'hi dono.

—Bé; ara torni'm aquelles vint-i-cinc pessetes. Ara li dec cinquanta pessetes i quinze cèntims i cinc cèntims, o sigui cinquanta pessetes i vint cèntims. Veu?: aquells cinc cèntims ja no li'ls dec. Ara tingui: vint-i-cinc pessetes, que són, sis rals en tiquets de quinze; més un bitllet de deu rals; més deu més en bitllets de ral; més una fulla d'afaitar, que són quaranta cèntims; més aquests bitllets de quinze, que fan quinze pessetes; més deu pessetes en bitllets de deu; esperi's; més tres bitllets de ral. Ara!, més sis rals, més dos rals, més... té, ara m'he descomptat.

—Escolti —vaig preguntar-li—, potser algun d'aquests passatgers podria fer la combinació.

—Oh, és que aquests no són passatgers; són de plantilla del tramvia; a cada un d'ells els dec alguna cosa i ho amortitzen, però sempre queda alguna cosa en cap.

—Bé —li vaig dir—: doncs, feu-me un val.

—Un val?

—Sí, un val, allò que feu per anar a cobrar a les cotxeres.

—Ah, sí; però ara, amb les facilitats que

CRONICA INTERNACIONAL

UN GRAN CONFLICTE A LES PORTES DE LA PAU
Es retirarà Ginebra de la S. D. N.?

hi ha... Miri; ara ho veig clar; jo li dec cinquanta pessetes i cinc cèntims. Doncs, tingui un tiquet de deu; ara vostè me'ls deu a mi jo li dec deu duros; aleshores prengui aquests cinc duros en tiquets de deu; aquestes catorze pessetes en bitllets de quinze, més dos de ral... després, a veure, a veure...

En això, senyor director, era un dels dies de la setmana passada que feia aquell vent tan fort i va venir una ventada que se'n va endur tots els tiquets.

—No s'enfadi —va dir el cobrador—, mai no ens hem d'enfadar; al cap i a la fi, són paperets. Ara jo li faig el val, vostè va a les cotxeres i cobra els seus cinc cèntims.

I em va fer el val.

—I els deu duros?

—Els deu duros?

—Sí; els que li he anat donant.

—No li he dit que no val la pena, que eren paperets?

—Ah, sí; té raó.

—Ara, si em vol creure a mi, baixi tot seguit abans que els cinc cèntims en comptes de deure'ls jo a vostè, me'ls degui vostè a mi, perquè aleshores si no els té l'hauria de fer baixar.

—Home, tinc el val.

—El val? El val no val més que per a les cotxeres.

—Té raó —li vaig dir. I vaig baixar.

Però ara, senyor director, ara ve el drama, perquè per anar a les cotxeres a cobrar cinc cèntims ja tinc tres-centes pessetes de vals i fa quinze dies que no treballa, perquè quan vaig a cobrar els vals me'n donen més i quan en torno me'n tornen a donar, i calculo que si les coses segueixen així hauré de tenir entretinguts de cinc a sis-centes pessetes mensuals en vals, sense comptar els viatges per cobrar-los i arregar-ne més, cosa que la meua economia domèstica no podria suportar.

Jo voldria, senyor director, que vostè aconsellés aquest pare de família que ha caigut a les urpes del no capitalisme, abans que em veies obligat a entrar per sempre a dependre de la Collectivització dels Tramvies, com tots aquests desgraciats que avui dia es veuen obligats a viatjar com ànimes en pena en el més democràtic dels vehicles.

Seu afectíssim, per ara que encara estic lliure,

Floridor Passanau.

Com que, per més que hem rumiat, no hem pogut trobar el deslligador d'una tan lamentable situació, publiquem la carta per si algun dels nostres lectors pot auxiliar a tantes persones que es troben en el mateix cas, en el que ens podríem trobar tots un dia o altre si no fos que, afortunadament cada dia circulen menys tramvies i aquests ja no poden anar més plens. I sort, també, que cada dia els cobradors són més sensibles i amables.

Els "bolistes"
encara no han
entrat a Terol

Reus, París i Londres, 21. — La sortida d'Itàlia de la S. D. N. no ha produït, ací, com molt bé deien els daris anglesos, l'efecte que volien provocar els italians, un efecte, com deia el doctor Girolamo Pagliano, «rapito é sicuro». Els anglesos són flemàtics —la famosa flemma anglesa—, i solen éser rossos. D'ací que la rossa Albíó hagi agafat fama. Cal, però, distingir entre ros i roig i els italians comencen a dir que els anglesos són «rossi» i en parlen mal, tot i la no intervenció. Ah!, però, diu l'opinió britànica, els anglesos «rossi»? I els italians, doncs, què, amb el seu vermut? I ací surt a relluir la vella història del socialisme de Mussolini.

Però és un fet que si Anglaterra roman freda davant del cop del balcó —«le coup du balcon», que deia Alphonse Karr en la seva crítica de l'estrena de «Romeo and Juliet» del gran Will—, el cop ressonà ja a les cancelleries i ha fet ja trontollar l'opinió suïssa. En efecte, «en effet», que solia dir Guillem Tell quan entrava en les limitis del cantó de Ginebra; és pràctic i segur romandre lligat al Pacte quan dos veïns tan poderosos se n'aparten? Vindrà dia («Un jour viendra», que deia M. Coty, el perfumista i polític) en què els suïssos es poden veure incomunicats amb el seu exèrcit del Vaticà. I, aleshores, què, fins que arribi el moment de dir «i ara què?», títol d'una novel·la l'autor de la qual ara no recordem, cosa ben estranya en nosaltres?

La situació és greu i Ginebra, la Ginebra autèntica, la de la Campana i no pas la diplomàtica de la S. D. N., es pregunta si no seria millor una prudent retirada diplomàtica, no per res, «Hanni sott qui mal y pense», com diu en el fons dels capells, sinó per mantenir la pau interior i la neutralitat exterior.

Què fer, aleshores? Una actitud de pru-

dència, troben els suïssos, seria la més adient. Una invasió del territori podria comprometre la secular independència del país i dificultar l'ús de l'idioma nacional.

L'esquada suïssa, d'altra banda, no es creu prou potent per rebutjar un atac eventual, ni de l'eix, ni dels Estats membres de la S. D. N. Però ja hem dit que a Suïssa el que l'inquieta més —«une grande inquiétude», com deia M. Briand (Aristide)— és que l'eix Roma-Berlín ha de passar per les muntanyes suïsses i tem que li sigui demanat permís, com demanen permís els poderosos per construir els túnels necessaris per fer-hi passar l'eix, la rigidesa del qual no li permet doblegaments ni giragoneses.

Així, Suïssa es troba en una situació tan compromesa, que si no procura sortir-se'n es pot trobar en un compromís. I com sortir-se'n? Evidentment, amb un altre compromís, vulgarment pastell, el que en podríem dir un pastell suís i, més vulgarment encara, braç de gitano. Suïssa sortiria de Ginebra o, més ben dit, Ginebra sortiria de Suïssa. Però, seria aquesta una solució viable —«une solution viable», com solia dir Jérôme Paturot? «Chi lo sa?», que deia tan sovint Dom Sturzo. O Ginebra seria declarada ciutat lliure amb tots els perills que la llibertat comporta a les ciutats lliures, o bé caldria que Ginebra desnonés la Societat de les Nacions, i aleshores, on aniria a parar aquesta? Suposant que fos possible, Ginebra (Genève), confosa tan sovint amb Gènova, podria, potser, trobar acolliment a la ciutat on falsament va néixer Cristòfor Colom, el descobridor d'Amèrica, o millor encara, no podria cercar acolliment i provar fortuna a Amèrica mateix, el més neutral dels terrenys? Aquesta seria potser la millor solució. Nosaltres, però, hem d'ésser discrets i, per tant, callarem com uns merts, com acostumava a fer Mr. Coolidge.—Fabra.

—I qui l'ha fet descobrir?
—La «CSAR».

EL NEGRO QUE TENIA EL ALMA BLANCA

— Baixa! Baixa!
— No, que vull que em facin blanc.

LES GRANS FESTES DE BURGOS

El Generalíssim Franco jura i perjura donar-se sempre, davant del cardenal Gomà

INUSITADA ACTIVITAT AL MONASTERIO DE LAS HUELGAS

Burgos, 2 (Del nostre enviat feixista i especial). — He arribat a aquesta capital, després de mil peripècies, que no cal explicar, gràcies a les facilitats que m'heu donat vosaltres, facilitats que, no cal dir, sabré pagar degudament denunciant-vos a les nostres autoritats, per tal que, quan nosaltres guanyarem la guerra sigueu degudament afusellats.

He arribat, doncs, a punt per assistir a les solemnes festes del «juramento» del nostre Gran Generalíssim, el generalíssim Franco i, no cal dir, hi he pres part amb el més gran entusiasme. Quina festa, oh! i quina manera de jurar tothom!

Com podeu pensar, jo he estat molt ben acollit pels germans falangistes; només, en els primers moments, vaig estar a punt d'ésser afusellat, perquè em prenien per rojo, ja que, degut a les horribles tortures sofertes al vostre país, havent d'alcecar el puny a cada moment, la mà m'havia agafat el nefand gest i se'm cloïa en els moments de més compromís. Això m'ha fet passar un quant temps a les presons d'aquí, però a l'últim han resplendit els serveis prestats per mi a la vostra reraguarda

i s'ha reconegut la meua lleialtat. Només, per no comprometre'm altra vegada, m'he hagut de fer retallar una planxa de llauca gruixuda de la forma d'una mà, que ficada al guant em permet fer el gest mussolinià sense el perill de tancar el puny. Un bell símbol, que és el del nostre feixisme emboscacat: «mano de llauca en guante de cabritilla».

LA GRAN DIADA DELS JURAMENTS

Fou precisament en sortir de la presó purificadora que vaig arribar a temps per a la gran festa de constitució del nostre Imperio, que no és Argentina, sinó espanyol i ben espanyol, i, si pot ésser, Espanyol del Río de la Plata.

La diada fou d'una solemnitat gairebé històrica. En l'històric monestir de Santa María la Real de las Huelgas s'hi congregà el millor del millor de la nostra aristocràcia. Hi havia tants generals, que es veia ben clar que les armes nacionalistes no podrien ésser mai derrotades, encara que a les trinxeres hi morissin tots els soldats. Hi havia, encara, totes les senyores de tots els generals, el que vol dir que, si per un mira-

cle de l'infern els generals morissin quan la guerra arribés a la nostra reraguarda, encara quedarien les senyores vídues dels generals per tenir generalets, que quan fossin grans serien generals. Hi havia, encara, generals repetits, com un altre general Barrera, de recanvi, del que fou mort a Guadalajara. Hi havia tants bisbes, que només hi mancava el Dr. Irurita per ésser-hi tots, que ja és dir, i que podrien produir els generals que calgués en cas de necessitat, en col·laboració amb les mullers i vídues dels generals. Hi havia tantes mares abadeses mitrades, que són les productores de bisbes, que els bisbes no es podrien acabar mai, encara que el Dr. Irurita no sortís mai més de Barcelona per incorporar-se a files, naturalment, a les files de l'episcopat nacionalista. Hi havia els ambaixadors d'Itàlia i Alemanya amb tots els seus agregats i les seves ambaixadores i els consellers d'ells i els consellers d'elles. Hi havia tots els cònsols generals alemanys i italians de tots els consols generals alemanys i italians de l'Espanya nacional; hi havia Don Joaquim Bau, hi havia... Ah! També hi havia una representació bastant nombrosa de

mutillats de guerra, amb el seu heroic uniforme d'infanteria.

Feria un fred que pelava en l'històric Monestir; un aire glaçat donava més solemnitat a l'acte, perquè els nassos dels bisbes s'havien posat morats, a tó amb les seves toilettes. Les mongetes, com diuen ací en castellà, havien disposat uns brasers en els que s'hi cremava esperit de vi, a manca d'Esperit Sant, i les flames blaves eren com les flames que sortien del cap dels apòstols. En general Queipo de Llano, que també hi era, s'acostà un llumí a la calba i immediatament li aparegué al damunt una vacillant llengua de foc.

—Es un truco que solemos hacer a última hora en Radio Sevilla —explicà modestament, refusant que es tractés d'un miracle—. Mis ayudantes me encienden la llama del ideal al canto de:

Yo te la encenderé,
Er tio tio frezco.
Yo te la encenderé,
Er tio de papé.

Però ningú no s'ho va creure: Era massa natural que l'Apòstol de Sevilla, com li diem, portés aquella flama al cap a altes hores de la nit; però perquè era natural, era miraculós.

Els assistents a l'acte ens col·locàrem, segons categories, els uns a la dreta del Tron, els altres a l'esquerra, altres a la dreta dels de la dreta, altres a l'esquerra dels de la dreta, altres a la dreta dels de l'esquerra, altres a l'esquerra dels de l'esquerra; altres al davant; altres al darrera dels del davant i al davant dels de més endarrera, en lloc d'honor, a dreta i esquerra, els conellers que havien de jurar el càrrec.

Quan ja tot estava disposat, es produí una petita perturbació. Se sentí un fort soroll de motors: Boom!... prif-praf-boom!; prif-praf-boom!; prif-praf-boom!

—Los aviones rojos! Los aviones rojos! —començaren a cridar. I tots ens amagàrem sota els bancs de la sala, rompent files.

Però, no; era, simplement, el vell almirall Cervera, que havia volgut assistir a l'acte a bord del cuirassat del seu nom.

Costà una mica d'enquibir-lo, però Las Huelgas és prou gran, i es referen els quadres tot seguit.

EL JURAMENT DE DON FRANCISQUITO

Les campanes de tot Burgos començaren de tocar per ordre del cardenal Gomà. En mig del silenci sepulcral dels sepulcres dels Reis Catòlics, sepulcral autèntic, per tant, els naaang... g... g... g... i els nooong... g... g... niiiingggg... Neeengggg... Naaang-nooongg-ningg-nanggg-neenggg... g... g... nooong..., i així successivament, ressonaven en els estòmacs dejuns. I entre aquesta doble harmonia, se sentiren de sobte els tic-tac-tic del taloneig dalerós i castís del nou Cid, del gran Generalíssim Don Francisco Franco, i «Don Francisquito», que li diem els íntims, amb aire preocupat per la transcendència del moment, es dirigí al lloc on el cardenal Gomà sostenia el llibre dels Evangelis obert.

El moment era solemne; el silenci, profund i el soroll de les campanes atronador. Ah!, quins toca-campanes més meravellosos té l'Espanya Nacionalista!

De sobte, «Don Francisquito», que li diem els íntims, aixecà el braç i tots l'imitàrem en un gest heroic (la meua mà de llana es va doblar encara una mica). El cardenal, però, en aguantar el llibre amb una sola mà, no tingué prou força i els Evangelis se n'anaren a rodar. Un petit incident força comprensible. S'ajupí de pressa i els

recollí novament i aleshores el Generalíssim estengué les mans, les posà sobre el llibre obert i pronuncià el jurament:

—¡Odio eterno a los romanos!

—Porco cartaginense! —exclamà furios l'ambaixador d'Itàlia—. **Io retiro le truppe del mio paese si voi no retirete subito la nefasta formula annibalesca!**

—Ay, perdone S. E. —s'excusà tot vermell «Don Francisquito». **Como que estamos en este momento tan histórico, creí que hacíamos Historia de España y he pronunciado el juramento de Anibal en vez del mío.**

—Nada, nada, señor embajador —intervingué conciliador el Cardenal—; **nuestro caudillo se ha equivocado simplemente de general; pequenece, que decía el Padre Coloma. Vamos, aprisa, que tengo «un mal de cor que no hi sento», como decía cuando era catalán.**

El Generalíssim tornà a posar les mans damunt dels Evangelis i pronuncià novament el jurament, el seu, aquesta vegada:

—**Ante Dios juro darne siempre la grandeza y la libertad de España, ¡ejem!, ¡ejem!, vivir con Falange Española Tradicionalista en hermandad y conducirla como jefe.**

Immediatament el Cardenal Gomà el va agafar cerimoniosament per sota les aixelles, el va aixecar i el va asseure al Tron. El General Franco es va quedar hieràtic, balancejant les cames, ara l'una, ara l'altra, mentre el Cardenal es disposava a prendre jurament als membres del Consell. De sobte, el Generalíssim cridà, enèrgic:

—¡Ah!, se me olvidaba: ¡que borren inmediatamente de este libro mis marcas digitales!

EL JURAMENT DELS CONSELLERS

Després de jurar fer-ho, el Cardenal Gomà va prendre jurament als **Consejeros Nacionales**. Aquests, d'un c un, varen anar dient:

«En nombre de Dios, juro darne en servicio con exactitud y vigilancia, con milicia y sacrificio de la misma vida por la grandeza imperial de España. Juro emplearme por entero en la misión que me recomienden los Estatutos de F. E. T. y de las J. O. N. S. para mantener el rango inmortal de la Patria. Juro la lealtad a nuestro Caudillo, fidelidad a sus mandatos, custodia a su per-

sona y entregarme con hermandad cristiana a los demás miembros del Consejo Nacional.»

Un cop jurats, els Consellers varen rebre permís i se'n varen anar a una altra sala per complir la darrera part del jurament i es lliuraren els uns als altres. El Generalíssim hi volia anar també, però els seus deures el retenien. Havia de pronunciar un discurs, del qual el més notable foren les darreres paraules:

—¡España! ¡España! ¡España! ¡Arriba España! ¡Viva España!

A PUNT D'ESSER AFUSELLAT

El poc costum de sentir aquest crit va estar a punt de perdre'm, per culpa dels «rojos». En sentir ¡Arriba España!, vaig preguntar ingènuament, volent-me fer simpàtic: ¿A qué hora, mi general?

—¡Ahora y siempre! ¡Usted no es de aquí! ¿De dónde es usted?

—De San Juan las Fonts, para servir a S. E.

—¡Ah! De San Juan las J. O. N. S.!

Això em va salvar. Quan guanyem, el meu poble haurà de tornar a canviar de nom.

EL PRIMER DECRET: GRANS FESTES ALS CLAUSTRES

Acabàt aquest incident, el Generalíssimet va voler donar el seu primer decret, que va llegir personalment. Diu:

«Considerando que este Real Monasterio de Santa María de las Huelgas lleva un nombre, si bien histórico, en completa contradicción con el espíritu del régimen actual de la España Imperial, vengo en decretar lo siguiente:

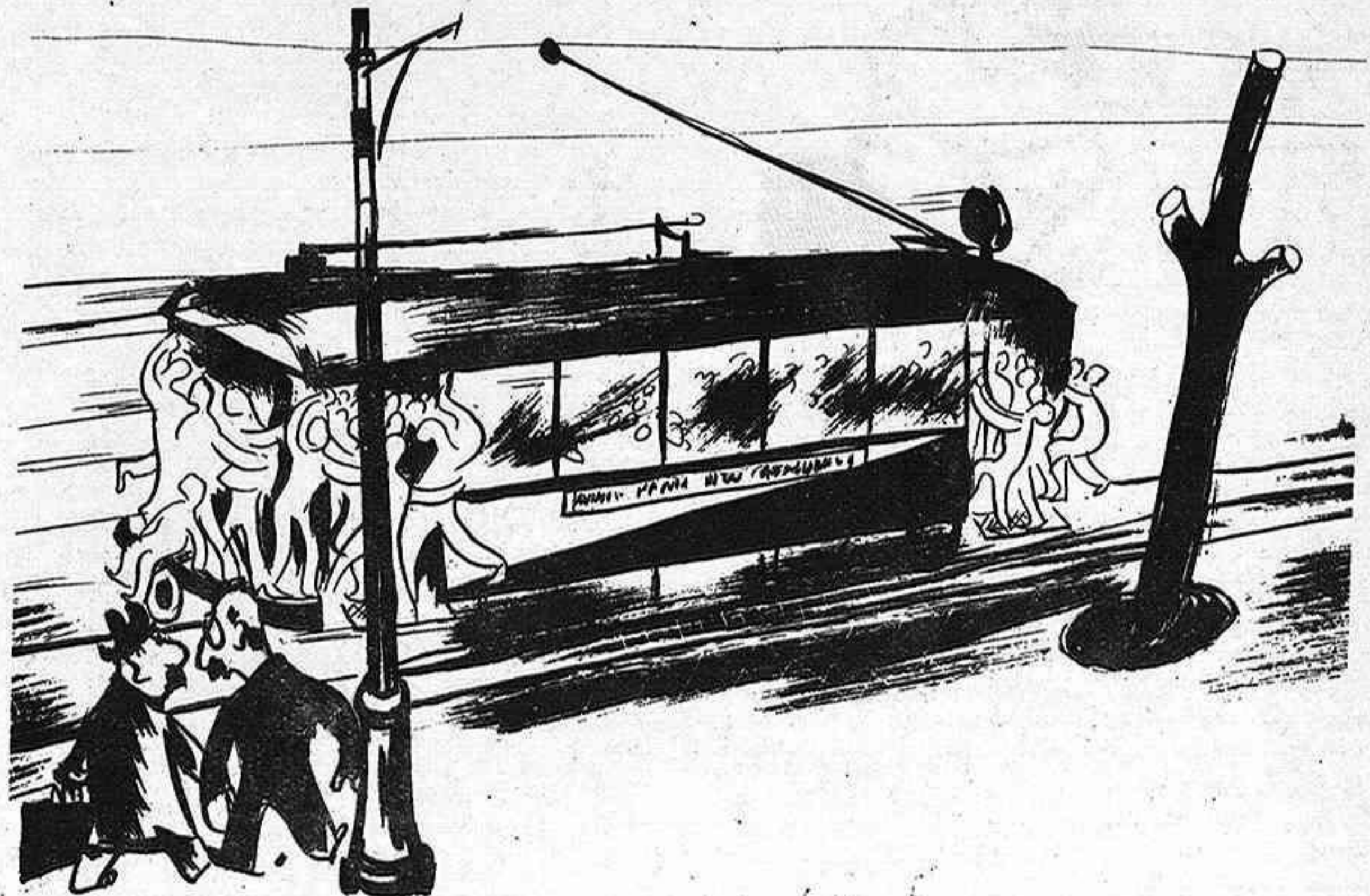
Artículo 1.º El Real Monasterio de Santa María de Las Huelgas dejará, desde la fecha, de llamarse Real Monasterio de Santa María de Las Huelgas.

Artículo 2.º El Real Monasterio de Santa María de Las Huelgas se llamará Real Monasterio de Santa María del Locaut.

Dado en Burgos, a tantos de tantos de tantos, el Jefe del Estado,

Francisco Franco.»

Acabats els aplaudiments, els invitats ens dirigírem als claustres, on tingué lloc una presa de xocolata amb melindros i després jugàrem a F. E. T. amb els bisbes i les abadesses mitrades.

— Escotti, faria el favor de dir-me on no hi ha parada?

A BURGOS

—M'ha dit una cosa ofensiva.
—Què t'ha dit?
—Que fariem una ofensiva.

ESQUELLOTS

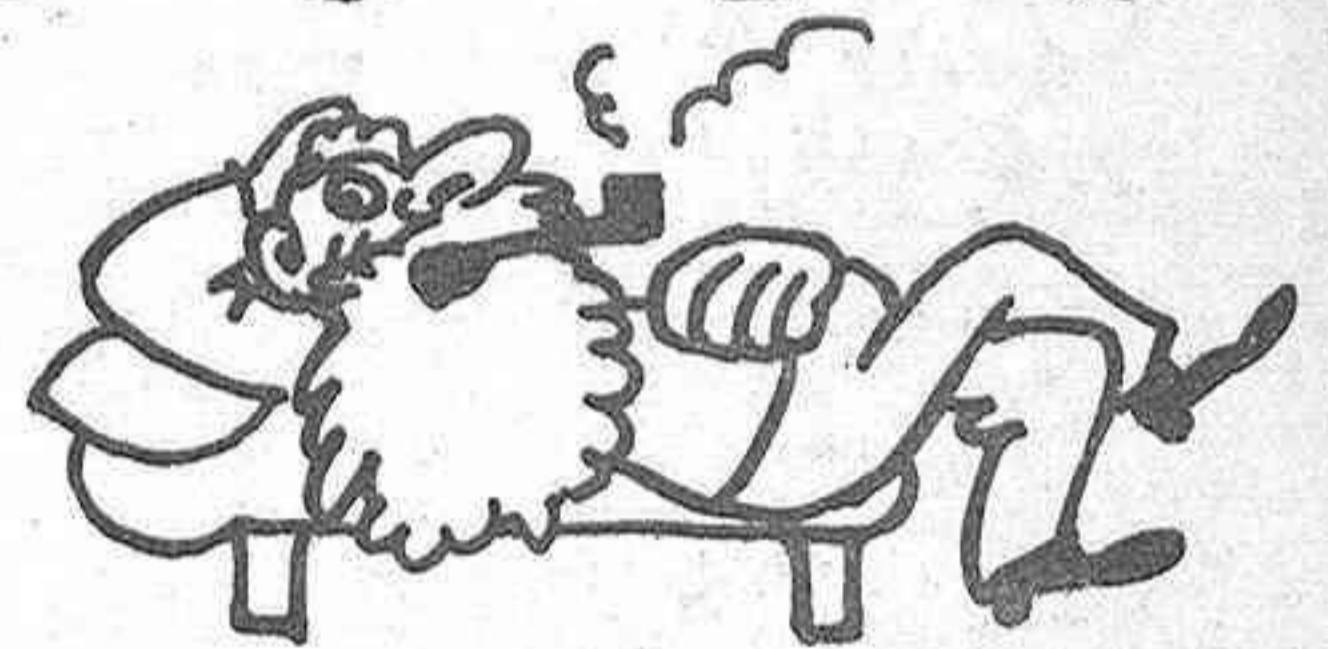
LES GRANS ECONOMIES

El Conseller Regidor de Serveis Públics, senyor Combina, ha anunciat a la seva premsa unes gran economies en el seu departament.

—Cal —ha dit— anar a la supressió de concursos i subhastes, que es presten a grans combinacions i tarugos, i per aconseguir-ho tinc un projecte, que consisteix en la creació d'uns grans tallers municipals, que serviran totes les comandes del municipi.

—Ah, sí? —li hem dit nosaltres—. Això està molt bé, perquè així els Consellers no tindran ocasió de cobrar primes dels concursants a costes de l'erari municipal. Però en aquests tallers, els funcionaris i obrers seran també municipals?

—Si els tallers ho són...
—Aleshores, quan s'hagin de fer pantalons per la guàrdia urbana, els faran els sastres en els tallers municipals, no?
—Evidentment.
—I quan s'hagin de fer gorres per als guàrdies urbans?
—Les faran els gorristes dels tallers municipals, així com les gorres dels uniformes dels ordenances, serenos, etc., etc.
—I els cascos dels bombers?
—Els casquers dels tallers municipals, és clar.
—I les bombetes elèctriques?
—La fàbrica de bombetes elèctriques dels tallers municipals, naturalment.
—I les màquines d'escriure i les ciclostyles?
—També, també, home!
—I quan els gorristes no tinguin gorres per fer, ni els sastres pantalons i uniformes, ni els casquers cascos, ni els bombers bombetes i els maquinistes d'escriure i ciclostylistes màquines i ciclostyles?
—Bé, home, sempre tindran alguna cosa per fer, com que l'Ajuntament els haurà de pagar tot l'any, bé hauran de fer alguna cosa tot l'any per justificar el sou! De gauduls no en volem!

NOSALTRES TAMBE ENS VOLEM JUBILAR

Entre altres projectes que ja han arribat a la realització, un, sobretot, està amarat de justícia social, i és el de les jubilacions.

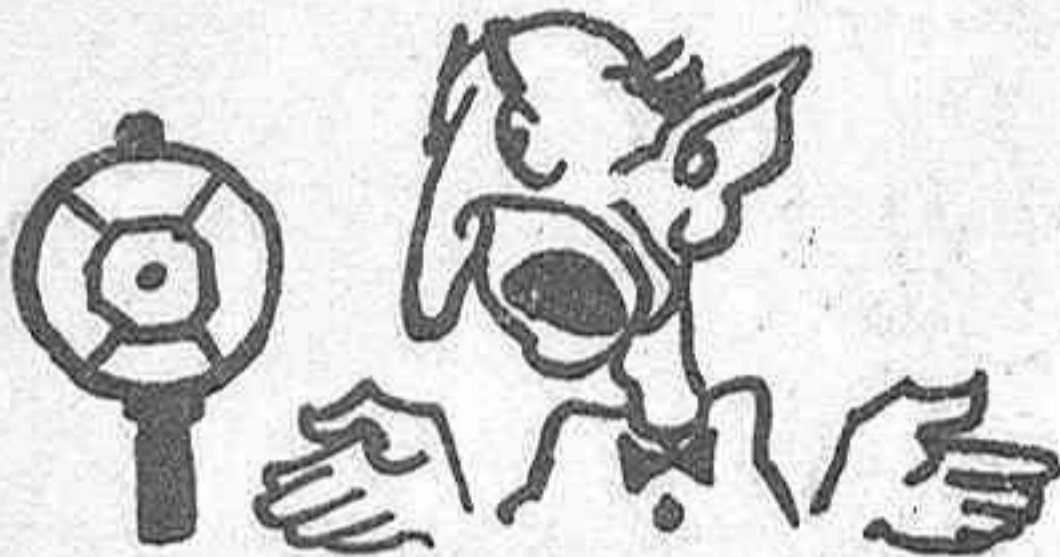
Per què calta esperar 20 o bé 25 anys perquè un bon funcionari pogués jubilar-se amb paga? Quin absurd i quina crueltat; quina culpa té el funcionari de no haver estat col·locat abans? Cap, evidentment.

Doncs, per què no poder jubilar-se al cap d'un mes d'haver entrat a l'Ajuntament? Això és justícia social, i això és el que s'ha fet. Naturalment que no us donen encara el sou d'un cap de negociat; per ara, les jubilacions amb menys de cinc anys, no tenen més que el jornal mínim, o siguin 7'50 diàries.

Hi ha el cas, per exemple, de les briga-

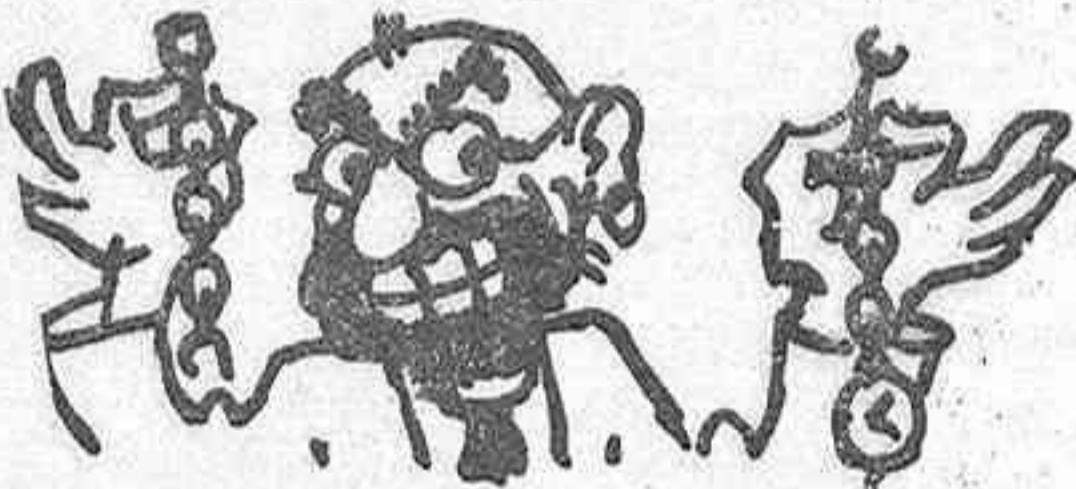
des de serveis eventuals, que l'Ajuntament llogava a l'empresa que tenia el contracte. Era un absurd que els obrers que hi treballaven no fossin empleats municipals pel sol fet que només treballessin per l'Ajuntament de tant en tant. Ara aquest absurd s'ha corregit i tots han entrat a la nòmina, treballin o no treballin, com es pot veure que no treballen, i els ha estat reconegut el temps que havien treballat per a l'empresa per als efectes de la jubilació. D'aquesta manera hi ha obrers d'aquells que han pogut entrar a l'Ajuntament per jubilar-se.

El lector de mires estretes preguntarà, potser, pel pressupost; però, què hi té que veure el pressupost? Com si els pressupostos fossin necessaris per res. Si s'han fet bitllets de sis rals, se'n fan de mil pessetes i en paus.

UNA MANERA INDIRECTA DE CONFESSAR LA DERROTA

El dia 17 el comunicat oficial de l'Exèrcit de Llevant donava les primeres notícies sobre la nostra ofensiva contra Terol. Com molts radioients, un amic nostre va voler completar la seva alegria escoltant què en deia Ràdio Salamanca i va cercar l'estació facciosa. Ràdio Salamanca en deia ben poca cosa: vaguetats. Però en acabar el breu comunicat, el locutor anunciava: «Ahora oírán ustedes «La Patética»». Evidentment, la confirmació no podia ésser més clara.

L'HORA DE LA LLIBERTAT

Un dels rams que ha trencat les cadenes de manera més irreparable ha estat el de rellotgers (i que dispensin els barbers).

L'altre dia un ninotaire de L'ESQUELLA va portar el rellotge a la rellotgeria perquè li posessin un vidre i li toquessin el regulador.

Al cap de deu dies anà a recollir-lo i li feren pagar del vidre set pessetes!

El nostre company, home sectari i contrarevolucionari clandestí, sembla que gosà no trobar-ho barato.

—Vostè sap què ha de fer —li digué el rellotger—. Apují el preu dels ninots.

El nostre amic i ninotaire anà a l'Exposició del Fred, on es venien els seus ninots a profit de la roba d'abric per als combatents i apujà el preu dels ninots.

Cal afegir que el rellotge li fou tornat a dos quarts de sis de la tarda, aturat a dos quarts de quatre de la tarda, que el va portar a arreglar, o sigui vuit o deu tardes abans!

El nostre amic, malgrat de tractar-se d'un rellotge de polsera, no para de dir:

—A veure quin ram ha trencat les cadenes de manera tan irreparable!

CREU-T'HO!

...que entre els primers actors del Teatre Català de la Comèdia, Enric Borràs i Plus Daví, regna una gran harmonia.

★

...que els mestres Dotres Vila i Martínez Valls, senten remordiments per estrenar massa sovint, i retiren les obres que tenen anunciades a inant teatre barceloní.

★

...que les actrius de comèdia s'han reunit i han acordat d'ara en endavant no sortir tan pintades en escena.

★

...que en Pous i Pagès troba que totes

les obres presentades al Premi «Ignasi Iglésies» són molt bones.

★

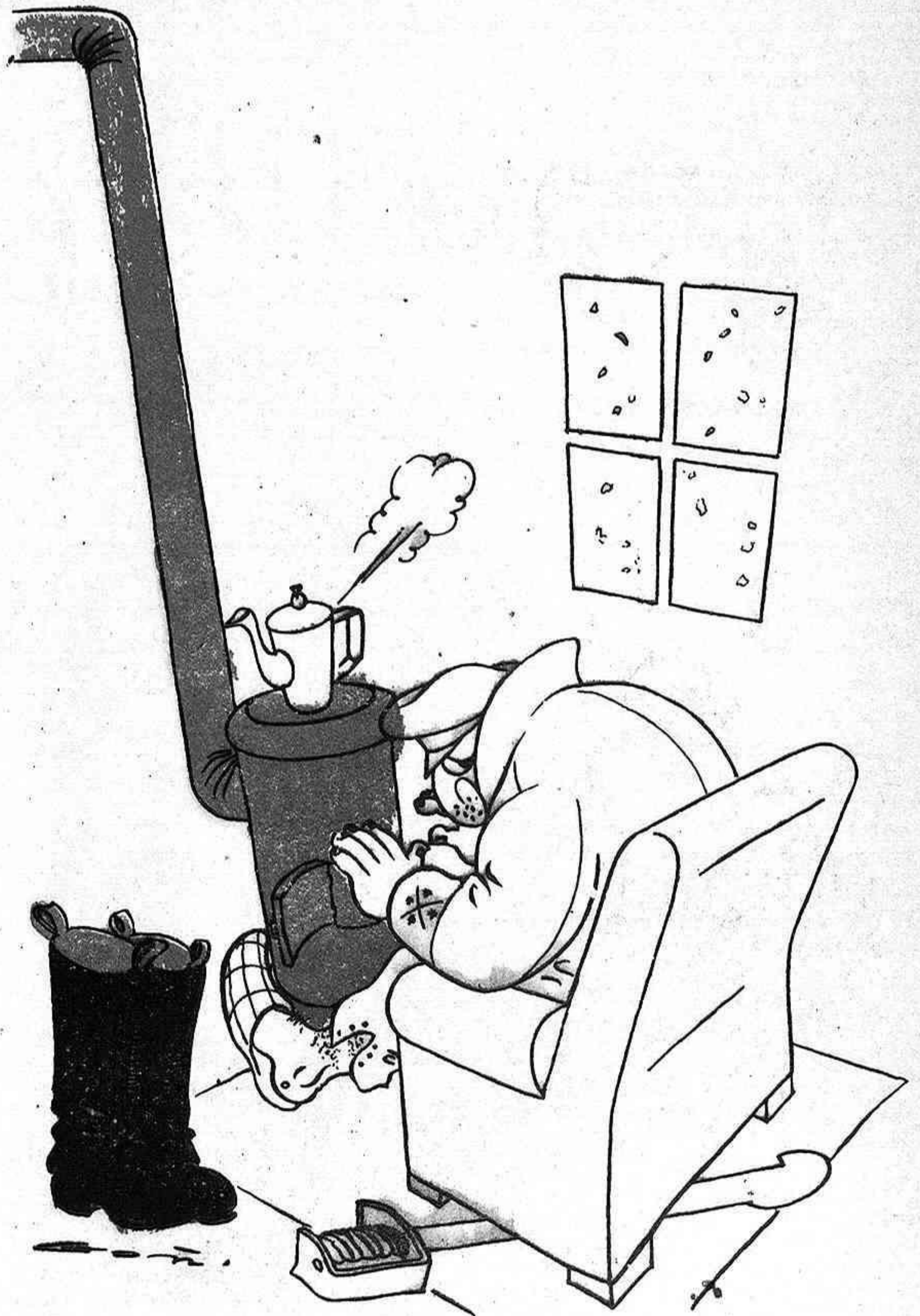
...que Maruja Tomàs és una «vedette».

★

...que la companyia que actua al Principal Palace pensa estrenar una comèdia inédita.

★

...que els autors que ens han vingut de Madrid, no volen estrenar, perquè opinen que els de Barcelona hi tenen més dret.

El «Generalísimo» a la línia de foc.

Revista de Premsa

ELS ANUNCIS DE

LA VANGUARDIA

Seguint el nostre costum de publicar-los gratuïtament, oferim avui als nostres lectors el següent:

CAB.º CARRERA

d. h. fam. bien moder. Ensche. E. 2572. Vergara II.

Trobem que de cercar habitació moderna per a un cavall de curses, se n'hauria d'ocupar la Protectora d'Animals i Plantes.

"Vendo negocio sano por f. salud. Moncada 10. Farmacia."

Ningú no li farà cas.

"Deseo buena máquina fotografiar por escrito. Roig, 8, tda. Tl. 19446."

Gran invent aquestes màquines de fotografiar per escrit!

"Se alquila habitación para dos personas o un matrimonio. Calle Muntaner, 6, 2.º, 1.ª"

Aquest matrimoni no ha d'ésser de persones.

L'Hora nova

El diari de Vic «L'Hora Nova», que fent un gran esforç, ha aconseguit continuar la seva publicació, tot i que ja tornem a tenir l'hora vella, publicava el dia 16 d'aquest mes el següent entrefilet:

UN ENEMIC

terrible dels nostres braus lluitadors, és el fred.

Ajudem a combatre'l.

Ració: 200 grams per individu.

Preu: 6'75 pessetes quilo.

Apa, siguem-hi tots a combatre el fred! Amb 1'35 diàries lliurarem un dels nostres soldats d'aquest enemic. Per la nostra part, i per servir d'exemple, ens en quedem de moment, un quilo.

AQUEST NUMERO HA PASSAT PER LA CENSURA

—Era un pelat i en poc temps s'ha fet milionari.

—I com va començar el negoci?

—Amb quatre paquetilles i un paquet de caliquenyos.

Correu i remeneu

Don Juan. — Està bé, però en aquests moments no és publicable.

Xim-hi. — El tema és suggestiu, però no l'heu aprofitat bé.

Pito. — No és adequat.

Cadella. — Ho publicarem modificat, tant que potser el coneixereu i tot.

Dubtes Socialitzats. — Els dibuixos de L'ESQUELLA a profit dels nostres soldats han estat venuts a 25, 40 i 60 pessetes. Demaneu els que volgueu, que encara ens en queden quinze o vint.

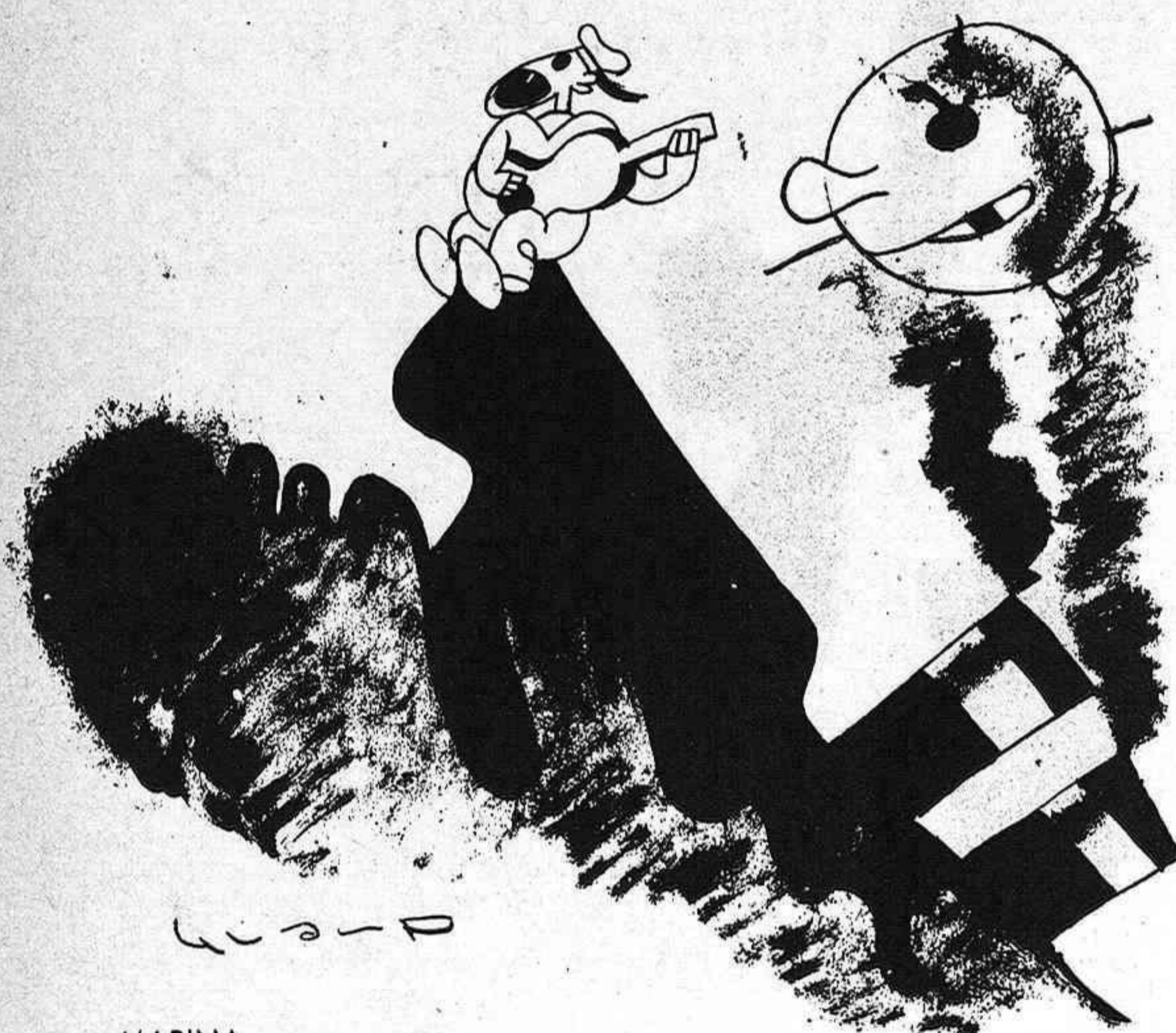
Josep Puig Oriol. — El número del Fred encara no ha estat enviat a comarques.

Tasi Pla de Gardeny. — Es innocent.

Met. — Es fluixet, l'acudit.

Riu-Rau. — Ho aprofitem.

K. K. Tuca. — No és prou bo.

MARINA

—Dichoso aquel que «no» tiene su casa a flote...!

Com a represàlia,
Fraco pense prendre
Burgos als italians

DARRERES NOVETATS

Villa Cisneros

per JOSE SAHAREÑO

Ptes. 4'50

**El catolicismo en la España
leal y en la zona rebelde**

Ptes. 4

La peste blanca

Drama en tres actes, original de
Karel Capek, traduït directament
del txec per Frederic Pascual
i Victor Kaufmann. Ptes. 5

Distribuïdora:

P. A. C. O. D.

Publicacions Antifeixistes
Cooperativa Obrera de Distribució

RAMBLA DEL MIG, 17 — BARCELONA

**6 Meses en las
prisiones de Franco**

Crònica de fets viscuts, per

Jean Pelletier

home de nogocis, catòlic francès que ha
sigut empresonat pels pirates del mar

PREU: 3 PTES.

Aquest emocionant reportatge s'insereix a « TREBALL »
en forma de fulletó, amb il·lustracions de Pujol

Distribuïdora:

P. A. C. O. D.

Publicacions Antifeixistes
Cooperativa Obrera de Distribució

RAMBLA DEL MIG, 17 — BARCELONA

Ha sortit el magnífic calendari

P. S. U. - U. G. T.

Preu: 2'50 Ptes.

No deu faltar en cap oficina ni en cap llar antifeixista

EL TROBAREU PERTOT

Per a comandes:

P. A. C. O. D.

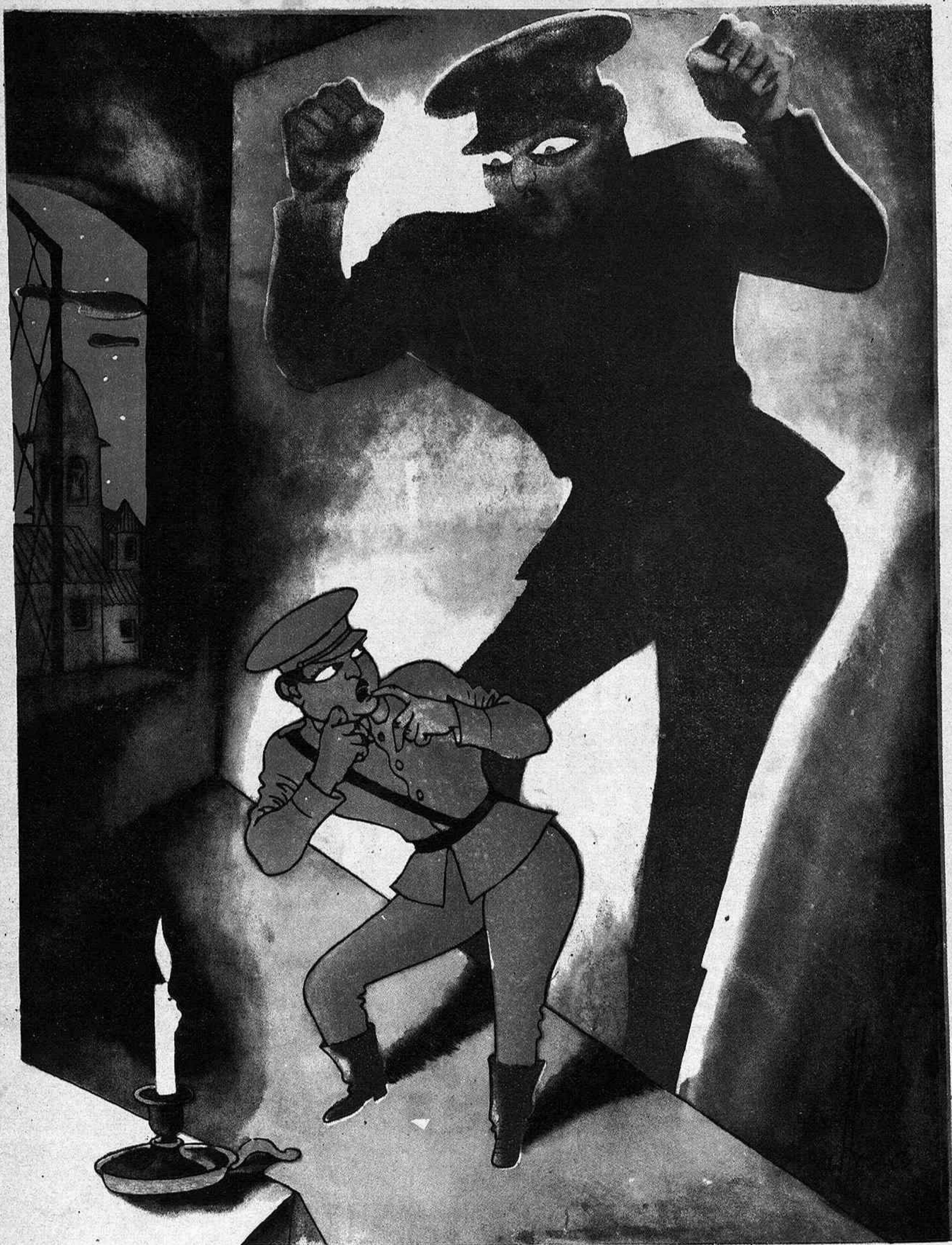
PUBLICACIONES ANTIFEIXISTES
Cooperativa Obrera de Distribució

Rambla del Mig, 17

BARCELONA

Telèfon 19937

— el nou mètro l'ovista ?

—Quan la fem, l'ofensiva ?